

**BANK VA MOLIYA LOYIHALARINI BAHOLASHDA PERT
DIOGRAMMALAR DAN AMALIY FOYDALANISH****PARDAYEV HUSAN XUSHBOQOVICH***Raqamli iqtisodiyot va agrotexnologiyalar universiteti
magistratura loyiha boshqaruvi yunalishi 1-bosqich talabasi***ANNOTATSIYA**

Ushbu maqolada bank va moliya loyihalarini samarali rejalashtirish va baholashda PERT (Program Evaluation and Review Technique) diagrammalaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada PERT usulining asosiy tushunchalari, uni loyihaviy jarayonlarga tatbiq etish usullari va moliyaviy qaror qabul qilishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Bank va moliya sektorida PERT diagrammalarining qo'llanilishi loyihalarning vaqt va resurslar nuqtayi nazaridan aniq baholanishini ta'minlaydi. Tadqiqotda PERT texnikasining rejalashtirish, monitoring va risklarni kamaytirish jarayonlaridagi roli amaliy misollar bilan ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: PERT diagrammalari, bank loyihalari, moliya loyihalari, loyihalarni baholash, risklarni boshqarish, rejalashtirish, monitoring, investitsion qarorlar.

KIRISH

Bank va moliya sohasidagi loyihalarni samarali boshqarish va baholash turli metod va texnikalarni talab qiladi. Ushbu jarayonda loyihaning vaqt, resurs va risklarini aniq belgilash muhim ahamiyatga ega. PERT (Program Evaluation and Review Technique) diagrammalari – murakkab loyihalarni rejalashtirish, monitoring qilish va tahlil etishda qo'llaniladigan samarali usullardan biridir. Ushbu usul loyihaning turli bosqichlarini batafsil tahlil qilish va umumiy davomiyligini aniq prognoz qilish imkonini beradi.

Bank va moliya loyihalarida PERT texnikasidan foydalanish loyihaviy qarorlarni qabul qilishda aniqlikni oshirib, resurslarni samarali taqsimlash hamda loyihalarning o'z vaqtida bajarilishini ta'minlashga yordam beradi. Mazkur maqolada PERT diagrammalarining nazariy asoslari, ularning bank va moliya loyihalariga tatbiqi va amaliy qo'llanilishi bo'yicha tahlillar keltiriladi.

ASOSIY QISM

Bank va moliya loyihalarini samarali boshqarish va baholashda PERT diagrammalaridan foydalanish juda muhim. Quyida PERT diagrammalarining bank va moliya sohasida qanday qo'llanilishini kreativ fikrlar va amaliy misollar orqali jadval shaklida ko'rib chiqamiz.

1-jadval: PERT diagrammalarining bank va moliya loyihalaridagi

qo'llanilishi

Yo'nalish	Kreativ Fikrlar	Amaliy Misollar
Kredit portfelini boshqarish	Kredit ajratish jarayonlarini PERT orqali rejalashtirish, har bir bosqich uchun optimal vaqtni hisoblash.	Bankning ipoteka kreditlarini tasdiqlash jarayoni PERT yordamida tahlil qilinib, ortiqcha vaqt talab qiluvchi bosqichlar aniqlanadi va optimallashtiriladi.
Investitsiya loyihalarini tahlil qilish	Investitsiya loyihalarining xavf darajasini PERT diagrammalari yordamida vizual ko'rinishda baholash.	Yangi filial ochish jarayoni PERT orqali rejalashtirilib, kapital mablag'lar va kutilayotgan daromad prognoz qilinadi.
Bank IT infratuzilmasini modernizatsiya qilish	Yangi texnologiyalarni joriy qilishda PERT diagrammasi orqali optimal jadvalni belgilash.	Bankning yangi onlayn banking tizimini ishga tushirish loyihasi PERT diagrammasi orqali nazorat qilinadi.
Moliyaviy risklarni boshqarish	Risklarni kamaytirish uchun PERT orqali harakatlar ketma-ketligini aniqlash va vaqtni optimallashtirish.	Birja investitsiyalarida PERT orqali har bir bosqich (tahlil, sarmoya kiritish, monitoring) nazorat qilinadi.
Loyihaviy moliyalashtirish	Loyiha bosqichlarida vaqt va resurslarni PERT orqali samarali taqsimlash.	Startup loyihalarini moliyalashtirishda PERT diagrammalaridan foydalangan holda bosqichma-bosqich tahlil qilish.
Bank xavfsizlik tizimlarini mustahkamlash	Kiberxavfsizlik bo'yicha yangi himoya tizimlarini joriy etish jarayonini PERT orqali rejalashtirish.	Bankning ma'lumotlarni himoya qilish tizimini yangilash loyihasi PERT yordamida bosqichma-bosqich amalga oshiriladi.

Ushbu misollar PERT diagrammalarining bank va moliya sohasida qanchalik muhim ekanligini ko'rsatadi. PERT diagrammalaridan foydalanish loyihalarni tez va samarali rejalashtirish, vaqtni optimallashtirish va risklarni minimallashtirish imkonini beradi.

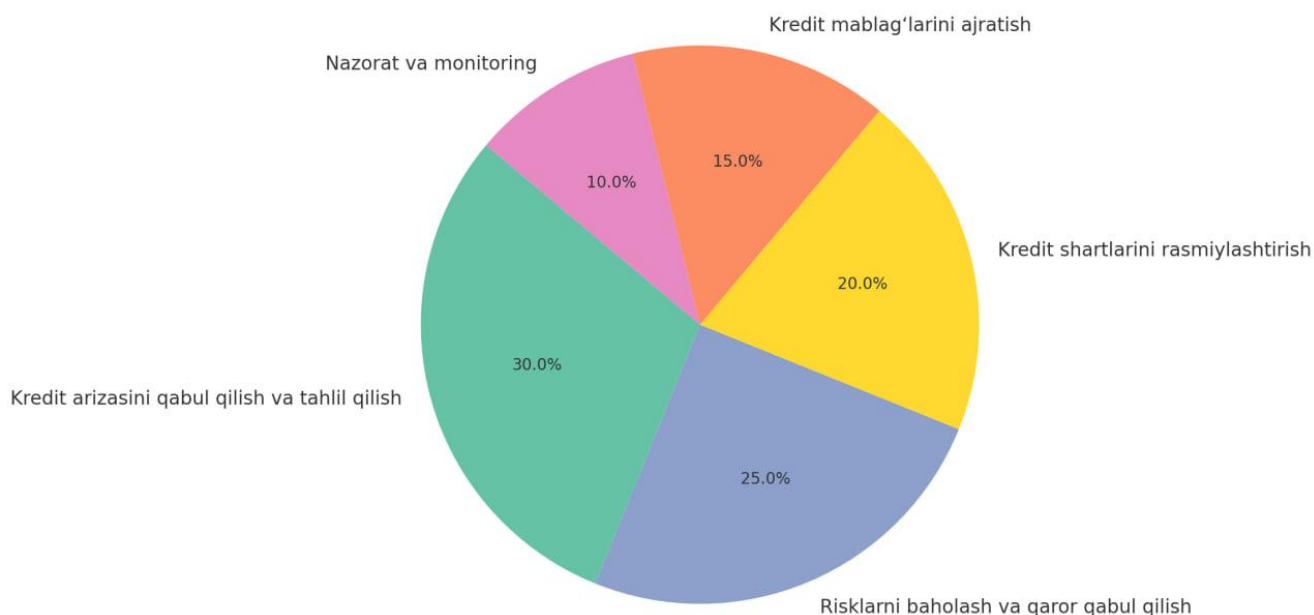
Diagrammani tushuntirish:

Eng ko‘p vaqt talab qiluvchi bosqichlar – Kredit arizasini tekshirish va risklarni baholash (55%)

Tezlashtirilishi mumkin bo‘lgan bosqichlar – Shartnomani rasmiylashtirish va mablag‘ ajratish (35%)

Doimiy kuzatuv talab qilinadigan bosqich – Kredit to‘lovlarini monitoring qilish (10%)

Bank kreditlash jarayonida PERT diagrammasining ta‘siri

PERT diagrammasi kreditlash jarayonidagi eng muhim bosqichlarni aniqlash va samarali rejalashtirishga yordam beradi.

Jarayonni optimallashtirish orqali kredit berish vaqtini qisqartirish va mijozlarga xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish mumkin.

Bankning risklarni kamaytirish va qaror qabul qilish tizimini takomillashtirishga imkon yaratadi.

XULOSA

PERT diagrammalarining bank va moliya loyihalaridagi ahamiyati Ushbu tahlildan kelib chiqib, PERT diagrammalarining bank kreditlash jarayonini samarali boshqarishda muhim rol o‘ynashi aniqlandi.

Jarayonni optimallashtirish – Kredit arizalarini ko‘rib chiqish va risklarni baholash eng ko‘p vaqt talab qiluvchi bosqichlardir (55%). Ularni tezlashtirish bank xizmatlarini yanada samarali qiladi.

Resurslarni to‘g‘ri taqsimlash – PERT diagrammasi yordamida har bir bosqichga qancha vaqt va resurs ajratish kerakligini oldindan rejalashtirish mumkin.

Bank xavfsizligini oshirish – Risklarni boshqarish va monitoring jarayonlarini aniq belgilash orqali kredit xavfsizligi kuchaytiriladi.

Mijozlar uchun qulaylik – Kredit berish jarayoni qisqarishi mijozlar uchun xizmat ko'rsatish sifatini oshiradi va bankning ishonchliligini mustahkamlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Karimov U., Jo'rayev B. – "Loyihalarni boshqarish: Asosiy tamoyillar va amaliyot" – Toshkent, 2020.
2. Abdurahmonov Q.X. – "Moliya va kredit asoslari" – Toshkent, Iqtisodiyot, 2019.
3. Xoshimov B., Rajabov A. – "Investitsion loyihalarni tahlil qilish va baholash" – Toshkent, 2021
4. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki – "Bank tizimida moliyaviy rejalashtirish va risklarni boshqarish" – Rasmiy nashr, Toshkent, 2022.